אור לשמים — תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל וכו' (כז, כ). ואיתא (זח"ג רמו.) בשביל שאמר משה רבינו ע"ה מחני נא מספרך אשר כתבת (שמות לב, לב), בשביל זה לא הוזכר שמו בפרשה זו. וקשה, בשביל לבבו הנאמן שמסר עצמו בשביל ישראל יהיה זה שכרו. ונ"ל דאיתא בסה"ק פירוש הפסוק (שמות יז, ז) היש ה' בקרבנו אם אין, כי הדרא בתראה עבודתם הוא בבחי' אין, ועי"ז ישיגו הארה מבחי' שנקרא אין, והנה דור המדבר שהיה דור דיעה השיגו השגה גדולה, והיו מסופקים אם כבר השיגו מבחינת אין ויהיה אז גאולה שלימה, או שהשגתם הי' רק מבחינת יש רומז לחכמה, יש מאין, כמו שכתוב (איוב כח, יב) והחכמה מאין תמצא, ולזה שאלו היש ה' בקרבנו אם אין עכ"ל.ואיתא (ת"ז ת' סט קיד.) שמשה רבינו ע"ה הוא בכל דור ודור, ולעתיד הוא יהיה גואלינו, וכאשר פי' הפסוק (בראשית מט י, ע' זח"ג רנג.) עד כי יבא שילה ודו"ק יעו"ש. וזה שאמר משה רבינו עליו השלום, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, דהיינו שהכל תלוי עד שישיגו ישראל מבחינת אין, ובזמן שהי' ישראל במדבר לא הי' עדיין העת, נמצא שאצטרך להיות בכל דור ודור, ולזה ביקש מחני נא - שתתן לי מוח, מספרך אשר כתבת - מבהירות עליון שלך, ולא אהיה במקומות שפלים כי אם מספרך אשר כתבת. ולזה בלתי אפשר להזכיר שמו, כי הוא בכל דור ודור ונשתנה שמו כפי השם אשר יקראו לו, ואעפ"כ הוא בחינת משה, וז"פ הגמרא (שבת קא:) משה שפיר קאמרת, כי היה ג"כ בחינת משה הגם שהיה לו שם אחר.וזה ואתה תצוה את בני ישראל, דהיינו בכל דור ודור, שהצדיק שיהיה בימים ההם בחינת משה יצוה את בני ישראל וידריכם לעבודתו ית"ש כרצונו. ויקחו אליך שמן זית זך, דהיינו שיתחברו אליך אותם בני אדם שהם נדכאים בעיני עצמם וטעמו טעם מר, וזה רומז לשמן זית, שהזית הוא מר. זך רומז לכ"ז אותיות התורה. כתית למאור, פירוש אותם שהם כתותים בעיניהם, למאור - תראה להאירם:

רבוע יהיה כפול זרת ארכו וזרת רחבו (כח, טז). נ"ל דאיתא בספרים הקדושים (לקוטי תורה זכריה יד) שלעתיד השם הוי"ה ב"ה שהוא לעת עתה יהו"ה יהיה נקרא יהי"ה, ולהבין הענין נ"ל, דהנה כתיב (בראשית ב, י) ונהר יוצא מעדן וכו', כי מבשרי אחזה אלהי (ע' איוב יט, כו), כי כמו שהאם מרכנת עצמה לולדה להניק אותו, ולפי בחינת הולד הוא ממציאת עצמה לו, כמו כן כביכול הבחינת בינה שנקרא אם כל חי (ת"ז ת' כב סג:) ממציאת לנו לפי כחינו מחמת קטנותינו, וזה ונהר יוצא מעדן - שיוצא אור ושפע מבחינת בינה שנק' עדן (זח"א כו.) לעם בני ישראל בשביל שנעלה עצמינו, וכל המשכת השפע הוא מבחי' י"ה, והמשכה למטה לכנסת ישראל רומז להי"א אחרונה (זח"ג כט.) נעשית וא"ו. אבל לעתיד שיאירו כל נשמות ישראל ויתעלו למעלה, יהיה שם הוי"ה ב"ה בבחינת יהי"ה, שני פעמים י"ה.וזפ"ה רבוע, רומז לשם הוי"ה ב"ה, ד' אותיות הוי"ה ב"ה. יהיה כפול, דהיינו שהשם הוי"ה יהיה נקרא יהי"ה, וזה כפול - ב' פעמים י"ה. זרת ארכו וזרת רחבו, דהנה פי' הפסוק (ישעיה מ, יב) ושמים בזרת תכון, פירוש שבחינת נשמה לא יתוקן כי אם ע"י בחינת קטנות, מחמת מיעוט הירח עיקר התיקון לנשמות ישראל בבחינת קטנות, וזרת הוא הקטן שבאצבעות, וזה שמים - רומז לנשמה שנלקחה מגבהי מרומים, בזרת - ע"י מדות קטנות, תכון. וז"פ זרת ארכו, ע"י שתהיה בבחינת קטנות רומז לזרת. ארכו - תזכה להמשיך הארה מבחינת א"א, וזה וזרת ארכו. וזרת רחבו, פירוש להמשיך ג"כ הארה ושפע מבחינת בינה שנק' רחובות הנהר (זח"ג קמב.), שיתרחב הגבול לבני ישראל:

עוד נ"ל, רבוע יהיה כפול, ע"פ מה ששמעתי מכאדמו"ר מוהרי"י זצללה"ה שאמר משם הרב הגדול מ' זושא זצללה"ה שעיקר להיות שפל בעיניו, ובאם שתחזיק עצמך עוד יותר ויותר במדת קטנות אני ערב לו שלא יטעה ח"ו את עצמו, ובודאי זה דרך אמת ונכון לעבודת השי"ת, וז"פ רבוע, רומז שתהיו במדת קטנות, ורבוע לשון ריבוץ (ת"א שמות כג, ה). יהיה כפול - הגם שיהיה כפול ומכופל המדת קטנות אצלך הוי יודע שלא תטעה עצמך כלל. זרת ארכו וזרת רחבו, כמו שפירשנו לעיל:

עוד נ"ל רבוע יהיה כפול וכו', דאיתא בספר "ברית מנוחה" (ניקוד הח') מה שנאמר בגמרא (ע' שבת קיב.) אם הראשונים כבני אדם וכו', זה נאמר לדורותם, אבל הדרא בתראה יהי' יותר גדולים מדורות ראשונים. ובזה נבין מה ששאל אלישע מרבו אליהו ז"ל ויהי נא פי שנים ברוחך אלי (מל"ב ב, ט) ולכאורה יפלא למה ביקש זאת מידו דבר מה שלא היה לרבו. ויתורץ בעז"ה עפ"י דברינו, כי השי"ת ב"ה ברא את העולם שיהי' הכל בדרך משפיע ומקבל, העולם התחתון מקבל מעולם העליון ממנו, והנה ברא עולמים לאין מספר רק בדרך כלל הם אבי"ע, והם מרומזים בד' אותיות הוי"ה ב"ה (ע"ח שמ"ב פ"א), והנה עיקרו של שם הוא יה"ו, והי"א אחרונה נק' כלי קיבול, מקבלת שפע מג' אותיות הוי"ה ב"ה, בסוד כל הנחלים הולכים אל הים וכו' (קהלת א ז, ע' זח"ב מג.). ולזה ניחא ששאל אלישע ויהי נא פי שניים ברוחך אלי, כי כמו שהי"א אחרונה מקבלת שפע מכל ג' אותיות הוי"ה ב"ה כמו כן הוא בכל הבחינות, התלמוד מקבל שפע פי שניים.וזפ"ה רבוע יהיה כפול, רבוע רומז להי"א אחרונה שהוא אות רביעי אהוי"ה ב"ה, וגם רבוע רומז להתלמיד, כמו דאיתא (תרגום שני למגילת אסתר) אי לא חזית לאריה חזי מרבעתיה, על בניהו בן יהוידע שהיה תלמוד של שלמה המלך ע"ה, וזפ"ה רבוע יהיה כפול, מי שהוא בבחינת תלמוד, יהי[ה] כפול, וישׁ[י]ג שפע פי שניים. ומפרש הפסוק והולך, זאת הוא הכל אם הוא בעיניו כאפס ואין, וזה זרת ארכו זרת רחבו, וזרת חצי אמה שאינו דבר שלם, אז הוא בבחינת מקבל ויכול לקבל שפע פי שנים. ולזה ניחא דברי הספר ברית מנוחה שאמר שהדרא בתראה יהי' יותר גדולים מדורות ראשונים, כי הם בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה (רבינו בחיי פתיחה לפ' תזריע, פיוט לכה דודי), בסוד הי"א אחרונה:

עוד נ"ל, דהנה כתיב (ישעיה ט, ו) למרבה המשרה ולשלום אין קץ, המ"ם דלמרבה היא סתומה, רומז על עולם עליון מאוד. והנה הצדיק העובד השי"ת, שמעב[י]ר ומגרש הרע מקרבו, ומגדר ומסייג עצמו לבל יקרב אליו שום דבר רע ח"ו, אותו הצדיק יוכל לקבל הארה מאותו העולם שרומז למ"ם דלמרבה המשרה ולשלום אין קץ, ובזה שהוא מעורר אותו האור זוכה להשפיע להנשמה ולגוף. וז"פ רבוע, רומז למ"ם דלמרבה המשרה שהוא מרובע, והצדיק הוא ג"כ דוגמא לזה, שהוא מגודר מכל רוחותיו, ועי"ז זוכה לקבל הארה מאותו העולם שמרומז על מ"ם דלמרבה המשרה שהוא מרובע. יהיה

כפול, אותו השפע יהיה כפול ומכופל, דהיינו להגוף ולנשמה. וזרת וכו', ולמי שהוא דבוק אליו, שהוא בחינת זרת, שאינו שלם בעיניו דוגמת הצדיק שהוא בעיניו כאין:

עוד נ"ל, דאיתא בזוה"ק (ח"א יב.) שצ"ל יחוד עליון ויחוד תחתון, והנה יחוד עליון אין אתנו יודע עד מה, כי הוא נעלם, ויחוד התחתון נקרא מה שצריך הצדיק להמשיך שפע מאתו ית' רק לישראל שיהיה מיוחד רק לישראל עמו ואין לזר אתם, והנה השני בחינות אלו יחוד עליון ויחוד תחתון הם בכל עולם ועולם לפי ערכו, וכמו כן צריך האדם לקדש ולטהר עצמו בקדושת הזיווג שיהיה בדרך יחוד עליון ויחוד תחתון, וז"פ רבוע, לשון רביעותיהן של ישראל (נדה לא.), יהיה כפול - דהיינו שיהיה בדרך יחוד עליון ויחוד תחתון. זרת ארכו וזרת רחבו, ומי שעושה כן לזה נותנים לו שפע מבחינת א"א, דהיינו הגם שישיג שפע מבחי' א"א אעפ"כ יהיה בעיני[ו] כזרת, דבר שאינו שלם רק בבחינת חצי, וזרת רחבו היינו הגם שישיג שפע מרחובות הנהר ויהיה לו רחבה גדולה אעפ"כ יהיה בעיניו לזרת, דבר שאינו שלם:

פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון (כח, לד). ונקדים לפרש הפסוק (בראשית כט, לה) הפעם אודה את ה', דהנה ידוע שאבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הי' ג' נושאי המרכבה הקדושה ודוד המלך ע"ה הי' רגל רביעי למרכבה (זח"ג רסב:), כי הוא הי' בחינת מלכות קדישא (זח"א פט:), ולזה יצא דוד המלך ע"ה משבט יהודה שהיה רביעי לשבטים (ע"ש), וזפ"ה הפעם אודה את ה', שהצדקת אמנו לאה התפללה שהמלוכה וממשלה לא תתפשט למטה ח"ו, שלא יהי' רגלים יורדות, כי אנחנו מחויבים לברך את ה' בכל מדה ומדה וכו' (ברכות פ"ט מ"ה), לזה התפללה לאה הפעם אודה את ה', בפעם הזו אודה את ה' ולא תתפשט עוד לחיצונים ח"ו.וזפ"ה פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון, כי איתא בגמרא תרי דוד (ע' סנהדרין צח:), היינו דוד לעילא דוד לתתא, וזהב בגימטריא דוד, ולזה נכפל הלשון בפסוק פעמון זהב ורמון וכו', ורמון רומז על רמון מט"ט כידוע (ע"ח שמ"ו פ"ז) שמקבל שפע מבחינת מל' (קדושא) [קדישא] (ע' ת"ז ב:, אלימה רבתי עין כל תמרה פי"ד, חסל"א מ"א פ"ז). על שולי המעיל סביב, כדברינו הנ"ל שבחינת מלכות לא תתפשט למטה, וממשלת מלכות קדושא יהיה רק לישראל עם קדושו, ודו"ק:

ולקחת את האיל השני וסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל (כט, יט). דהנה שמעתי מכאדמו"ר מוהר[י]"י זצלה"ה שפירש הפסוק (בראשית כב, יג) והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו, דהיינו שיש עוד בחינת איל, נאחז בסבך - מי שהיה ניתפס ומסובך בעצת יצר הרע ואח"כ מתחיל לצעוק ומתחרט ועושה תשובה, בקרניו - זוכה לה[ו]פעת אור, לשון קרן אור עכ"ד. וזפ"ה ולקחת את האיל השני, רומז להנ"ל. ומי שעושה כן שאעפ"י שהיה מסובך בעצת יצר הרע מ"מ עתה עושה תשובה וכנ"ל, זוכה להמשיך חסדים בעולם, וזהו וסמך אהרן ובניו את ידיהם, ואהרן רומז לחסדים כידוע (זח"ג רפב.), על ידי מי שהוא בבחינת איל השני כנ"ל:

נראה ליתן טעם מה שציווה השי"ת ב"ה ליתן מתן דם ושמן על בהונות דווקא. דהנה איתא בכתבי האר"י זלה"ה (מקדש מלך לפ' עקב רעב:) שט"ו פרקין דיד מרומזים על ט"ו תיבות דברכת כהנים, ולזה ניצטוו הכהנים לברך את העם בנשיאת כפים דווקא. ואיתא בכוונ[ו]ת (ע' פע"ח ש' חזרת העמידה פ"ה) דג' ברכות של ברכת כהנים רומזים על ג' בחינות, דהיינו יברכך ה' - להמשיך לבחינת כת"ר, יא"ר ה' - הכוונה להמשיך לבחי' או"א, ישא ה' - הכוונה להמשיך לבחי' זו"נ. והנה אהרן הכהן נתחנך להיות כהן גדול ושיושפע ע"י עבודתו שפע לכל העולמים ממקור עליון, ולזה ניצטוו ליתן לו מתן דם על פרק הבוהן דווקא, שזה הפרק הוא נגד שם הוי"ה של יברכך ה', כי מאיזה צד ש[ת]תחיל לחשוב, או מפרק הציפורן, או מפרק הסמוך ליד, או מפרק הבוהן, הוא נגד שם הוי"ה ב"ה, וכמו כן כל מי שנצטווה למתן בוהן, דהיינו דם ושמן של אשה, היה ג"כ כוונת כהן גדול להמשיך על אותו האיש שפע ממקור עליון, ודו"ק:

ושתי טבעות זהב תעשה לו וכו' (ל, ד). נ"ל כי המזבח מקטר קטרת רומז לבינה אימא עילאה, והקנה רומז לבינה מקום שאין בו אכילה ושתיה ונקרא עוה"ב (זח"ג רלב.), וצריך האדם להעלות עצמו ולמשוך שפע שגם בחינת וושט יהיה מעולה ובהשתוות לבחינת קנה. וזפ"ה ושתי טבעות זהב, רומז לקנה שהוא מלא טבעות, וזה שתי טבעות - רומז על קנה חכמה קנה בינה (משלי ד, ה), להמשיך משם השפעת אור. וזהו על שתי צלעותיו, שגם בחינת וושט ישתווה לבחינת קנה ויהיו שניהם שווים. לשאת אותם בהמה, דהנה כתיב (תהלים לו, ז) אדם ובהמה תושיע ה', ודרשו חכז"ל (חולין ה:) אלו בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה, כי עיקר הדבר להיות שפל ואין בעיניו, ומי שהוא בבחינה זו יכול להעלות כל דבר לשרשו ולהמשיך השפעה מלמעלה, וזהו לשאת אותו - מי יכול להעלות בחינת וושט לבחינת קנה, בהמה - מי שהוא בעיניו שפל ואין, זה יכול לפעול הכל, ודו"ק:

ועשית את הבדים עצי שיטים וצפית אותם זהב (ל, ה). ונקדים לפרש הפסוק (ויקרא טז, ד) כתונת בד קודש ילבוש, דהנה מה שכהן גדול היה לבוש ביוה"כ בבגדי בוץ, כדי לתקן חטא קין, וידוע (לקוטי תורה להאריז"ל יחזקאל פ"ב) שקין היה שרשו גדול מאוד בקדושה רק מחמת פתוי הנחש היה נאחז תיכיף אליו הרע מחמת שהיה ראשון ליצירת אדם וחוה, וחטא קין היה בהביאו מנחה מפרי האדמה (בראשית ד, ג), ודרשו חז"ל (תנחומא בראשית ט) שהיה זרע פשתן, וכוונתו היה להוציא הכח מן הארץ שלא ישאר בה שום כח הקדושה, וז"פ המשנה (ב"מ פ"ט מ"ט) המקבל שדה מחבירו לא יזרענה פשתן, כי לא תחזור לכחה הראשון עד שבע שנים (ע' ב"מ קט. וברש"י), דהיינו שכוונת קין הי' בהביאו מנחת פשתן להעלות האור שלא יופיע בזה העולם שרומז לשבע שנים, אבל השי"ת נתן לנו לתקן וממנו יוושע, מזה הדבר שקילקל יוכל לתקן בהקדושה ולזה היה כהן גדול לבוש בבוץ ביוה"כ, ובוץ הוא פשתן, כדי לתקן חטא קין, ובוץ בגימטריא סלח, דהיינו שהמשיך מלמעלה מחילה וסליחה לישראל, והתיקון צ"ל בעולם ובשנה ובנפש, וכהן גדול היה בנפש כי היה כלול מכל נפשות ישראל, ובהמ"ק הוא בעולם, ומחילה וסליחה שהמשיך מלמעלה היה בשנה.וזפ"ה ועשית את הבדים עצי שיטים, דהיינו שהתיקון של עצי שיטים בגימטריא שטן, יהי' התיקון מזה הדבר בעצמו, דהיינו בדים שהוא בוץ. וז"פ ותכריך בוץ (אסתר ח, טו), כי מרדכי הצדיק ע"ה אעפ"י שיצא בלבוש מלכות, אעפי"כ הי' עבודתו לשמים בסתר להמשיך לישראל מחילה וסליחה שמרומם בתיבת בוץ, וזה ותכריך בוץ, שהיה מכורך, שלא היה נראה, רק בסתר היה עבודתו לשמים וכנ"ל.וצפית אותם זהב, כאשר יומשך לישראל מחילה וסליחה אם ילבשו שונאי ישראל פחד ורעדה, וזהב רומז על יצחק כידוע (ע' ת"ז ת' כד סט:). עוד וצפית אותם זהב, כי זהב בגימטריא דוד, דהיינו שנזכה במהרה למלכות בית דוד, ויכוף ראשם שלא יוכלו להרים ראש נגד ישראל עם הקדוש ודו"ק: